

Jolán.

Novella.

Irta: Balogh Irma.

— Nagyságos asszonyom elkövettem mindent . . .

— Krisztusom! . . . Mit fogok most tenni?! Mi lesz leányamból, mi belőlem? Kimenjek ebből az ősiházból s gyűlöltsógorom lakja e házat? Jaj, jaj! — sirt föl egy középkorú asszony s egy pamlagra borult, míg előtte a fiatal Pribula János, zavarodott arczeval, bizonytalan tartással állott.

— Nagyságos asszony.

— Ha másra bízom perem, bizonyára megnyerem . . .

— Nagyságos asszony.

— Ne, ne beszéljen, ne tegyen még izgatottabbá. Mi lesz leányomból? . . . Ki veszi el?

— En szeretem Jolán kisasszonyt és . . . és kérem kezét.

— Ön?! — ugrott föl az asszony s arczát sötét pir, a föllobbanó harag pirja futá el — Ön mert egy Rigómezey leányt megkérni?!

— Én, és nem csak mertem, de ismételen kérem. Jolán szeret, én imádom, frigyünk a boldogság ne továbbja leend, Ne tagadja meg tőlem kezét; higye meg, nagyságos asszonyom, hogy rang s vagyon nélkül is boldogok leszünk.

— Soha, soha! Azt hiszi, mert tönkre jutottunk, leányomat az első jött — mentnek oda dobom? . . .

— Asszonyom! . . .

— Egy szót sem! Menjen, egy perczig sem akarom látni. Menjen! — mutatott Rigómezeyné az ajtóra s a fiatal ügyvéd sápadt arczeval hagyta el Rigómezeyné nappali szobáját.

— Mindent hallottam, — fogadta Pribulát az előszobában egy alig tizen-nyolcz éves leány. — János, drága, egy Jánosom! Mi lesz most? Hisz ez rettenetes! Oh azok az ősök! — vette magát a leány a fiatal ember keblére.

— Csöndesen, édes! Nem szabad kétségbeesniük. Szerelmünk sokkal

erősebb, szentebb semhogy ne győzzünk. Ha mama kissé megnyugodott, beszéljen maga is véle; én rosszul választottam hozzá az időt, de azt gondoltam, hogy kétségbeesése megtöri büszkeségét.

— Igen, tudja, hogy Boldi bácsi egy hét mulva eljön? Nemde ha ő eljön, nekünk a per értelmében, innen el kell mennünk?

— Azt hiszem . . . el.

— Ugy jöruitem szegénységünknek

Női szépség.

— Oh Istenem ezt a rossz tanácsot én adtam, de fogadom, hogy ha életembe kerül is, mamának boldogságunkba bele kell egyeznie. Ha nem, neki megyek a Tapolynak.

— De, Jolus!

és most még is sajnálom, hogy Rigómezeyt el kell majd hagynunk; itt születtem, itt nőttem föl s itt ismeretem meg önt.

— Édes kis leánykám . . .

— Tehát, Boldi bácsi eljön s nékem

van valami homályos érzetem, valami alaktalan tervem, hogy Boldi bácsi fogja boldogságunkat előmozdítani.

— Hogyan?

— Még nem tudom.

— Jolán! — hangzott belülről Rigómezeyné hangja.

— Mama szólít! Menjen le a parkba s a nyiresben várj meg reám. Azonnal beszéllek mamával, aztán leszaladok önhöz, hogy az eredményt tudassam.

Gyorsan megcsókolták egymást s elváltak.

— Parancsol, édes mamám? — nyitott be Jolán Rigómezeyné szobájába.

— Iszonyu, szegények vagyunk! — e szavakkal fogadta Rigómezeyné leányát s hangosan fölsírt.

— Tudom: beszéltem Pribulával s őszintén örülök neki . . .

— Megörültél?!

— Nem én, de így talán könnyebben fogsz boldogságomba beleegyezni. Mamám, drága, egyetlen mamuskám, — hajlott a leány anyjához — Jánost kimondhatatlanul szeretem.

— Te is?!

— Látod anyácskám, hisz' ő is csak olyan ember, mint mi vagyunk . . .

— Egy szót sem! — tolt el magától Rigómezeyné a leányt. Verd ki fejedből azt az örültséget. Egy Rigómezey leány, a míg én élek Pribulané soha sem lesz! Ne is említsd nekem e dolgot, mert megtagadlak, megtagadom, hogy gyermekem vagy.

— Mamám . . .

— Hallgas, hallgas! Nagybátyád egy hét múlva eljön. . . Boldi bácsi derek ember, gazdag és még nem is olyan öreg.

— A múlt héten gratuláltam neki ötvennyolczadik születés napjára.

— Olyan jól konzervált embernél, mint ő az évek száma nem határoz.

— Mit akarsz, anyám?! — kiáltott föl a leány egy gondolat által meglepetve.

— Minden óhajom, hogy Boldihoz menj férjhez.

A leány sajátságosan fölnevetett:

— Az igazán érdekes volna, csak hogy most én mondom, hogy soha!

— És ha parancsolni fogom?

— Nem fogadok szót!

— Jolán, e hang!

— Csak nem akarod, hogy egy barometromhoz menjek férjhez? Mikor harmad éve egy tt voltunk Tátrafüreden, valahányszor kirándulást akartunk tenni, mindig Boldi bácsitól tudakoltam meg az időjárást; köszvényes lábai, akár egy aneroid pontosan megmondták, kantsuk köpenyeget vagy napernyőt vigyünk-e magunkkal, — nevetett föl Jolán ismét s most nevetésében rejlett vidor lelkének minden pajzán-sága.

— De Jolán!

— Igazán mama! Hát a kopasz feje?! Valahányszor rá nézek, mindig

csodálom a természetet, hogy körző nélkül olyan tökéletes kört rajzolt rá! És milyen fényes! Egy japán leány bizonyára tükörnek nézné.

— Jolán, hogy mersz nagy — bátyádról így beszélni?!

— Nos lám, nagybátyám, hát, hogy menjek én mond csak, nagybátyámhoz férjhez?

— Pedig meg kell tenned, mert én akarom.

Jolán fölvetette fejét s nem válaszolt; oda gondolt az ő Jánosára, ki bizonyára, hisz' prókátor, talál majd valami kibúvót ebből a rettenetes helyzetből.

A perczen lépett be egy korosabb, de még mindig nagyon érdekes nevelő.

— Ab, kisasszony! — sirt föl Rigómezeyné, mikor a nevelőnőt megpillantotta — A pert elvesztettem, oh Istenem hová jutottam? A sógo om pár nap múlva eljön és nekünk . . . Tul nem élem, tul nem élem.

A nevelőnő egyszerre olyan fehér lett mint a fal s utána kapott egy széknak, mintha az ájulás környezte volna.

— Mig Rigómezeyné a nevelőnővel beszélt, az alatt Jolán fölhasználva a jó alkalmat, kiosont a szobából s egyenesen a kis nyir-erdő felé rohant.

— Nos? — jött elébe Pribula.

— Jaj, képzeld, de hisz' ez rettenetes, mama Boldi bácsihoz akar férjhez adni.

— Önt?

— Engem, engem. Mit csinálunk? Boldi bácsi annyira befolyásolható ember, hogy mama terve könnyen sikerülhet. És akkor? Igaz, hogy a vásár kettőn áll, de még is szörnyen kényelmetlen nekem ez a gondolat. Gondolj ki valami okos dolgot, édes János.

— A fiatal prókátor nyugtalanul mozgó szemekkel állott a leány előtt, ki izgatottan ide-oda morgott a nyirfák gyér árnyában, a bársony sima gyepen.

— Meg van! — kiáltott föl Jolán oly erővel, olyan határozottan, hogy Pribula szinte összerzezent. Boldi bácsi fog engem önhöz adni . . .

— Hogyan?

— Csak egy kis csel és semmi egyéb. A cél szentesíti az eszközt — ugy-e?

De mondja előbb, hogy mindenre rá áll, a mit elébe szabok.

— Mindenre, édes, kis leánykám. Parancsoljon nekem.

— Kezet rá! Ugy. Önnek Boldi bácsi életét meg kell mentenie.

— Hol?

— Mátyás holnap elmegy s mi inas nélkül maradunk. Elhagyhatja irodáját néhány napra?

— El.

— Jó. Tehát ön beáll hozzánk inasnak.

— De, Jolus!

— Mind kettőnk boldogsága talán az ön szerepétől függ. Szerezzen egy parókát, szakállat, ezt a kedves szép

szakált, — simogatta meg Pribula orcát, föl kell áldozni; a bajusz maradhat. Aztán csütörtökön eljön s az én gondom lesz, hogy mama felfogadja — nevetett föl Jolán, nos nevéssen, maga is, édes prókátorom!

Pribulanak nem volt innyére a dolog s nem nevetett.

— Haragszik? — kérde a leány behizelgő hangon s barna szemével ránézett. Csókoljon meg, édes és ne haragudjék!

— Dehogy haragszom! — ölelte meg Pribula a leányt. Mindent megteszek, mondá megitasult szemekkel, lágy hangon.

— Ezt már szeretem!

— S most már csak arra vagyok kíváncsi, hogy inas livrében, fejemen parókával, hol fogom a bácsi életét megmenteni?

— Házunk kapujában; az egyik ló, ha cigányt lát, szörnyen megijed. szinte ragagni kezd. Nos, érti-e már? Majd ha Boldi bácsi jön, maga ki áll a kapuba, persze előzetesen, az ut szélére két cigány leányt ültetek s mikor a Brélla megijedt ragadni kezd, akkor ön, mint egy mentő előugrik s megkapja a ló kantárát.

— Kissé merész.

— Szinte félek, de bizom erejében és ügyességében s aztán a vén János olyan híres kocsis, hogy komoly veszélyről szó nem is lehet, Jézus, Mária a kisasszony jön! Szaladjon! — kiáltott föl Jolán s szét rebbentek.

(Folyt. köv.)

Eletmoral.

Láttál-e ebeket konzon marakodni? Láttad-e a farkast, hogy mardossa társát? Láttál-e már ölyüt galambra lecsapni? . . . Akkor ne gondold, hogy igaztalan e vád:

Harczot látsz a létért, bármerre tekintesz, Ez így volt mindenkor, így is lesz örökké; De vajjon az ember talán itt máskép tesz? . . . Nem leszen-e ő is zsákmányoló ölyüvé? —

Nem. Az ember gyarlóbb, míg az ölyü éppen Annyi prédát rabol, hogy éhét csitítsa, Az ember birvágját soh'se tartja féken, Keble, ha van mije, még többre szólítja.

Másnak a szájából kihuzza falatját; Marakodj — az elve — hogy szert több konzra tégy; S ha nagy garmadára gyűjtéd már a prédát, Adj egy morzsát, kinck mindenét elétved!

Ruttkay Gyula.

Pletyka.

Oh, hogy minda nénikének Közös nyelve lenne csak, Hogy, ez egyet ha kitéped Egyben elnémuljanak!

Minket szól meg utcahosszant, Rólunk szól a sok hazug, — S leginkább, tudod mi bosszant? Az — hogy nincsen igazuk . . .

Patay Sándor.

Vadászkaland.

Irta: Bársony István.

A nántü-vidéki nép nagyon szegény. Biz ott nem nagyon gazdagon terem már a szemes élet; nem arra való a sovány föld, hogy piros buzamagot érleljen s az a gazda is boldog, a ki bizto-itja magát, hogy a hosszú, keserves télen át egyáltalában lesz mitenni a családjának s nem fogy ki a nyomoruságos éléskamara a tengeri lisztből.

Azon a vidéken egy-két tehén már gazdagságot jelent; az üszöborju valószínű kincs, minthogy abból lesz később a „tejelő“, a szegény földműves családok legnagyobb jóltevője. Ha pedig egy kis bikát ellik a „Maresa“, az rendszerint a mézárásokhoz kerül valamelyik gazdagabb faluba vagy a városba: annak az árából azután megrepelődik a háztartás.

Képzeltetni, hogy mennyire félti a szegény nép azt a néhány tuczat lábas jószágot, a mi az egész falunak jóformán legtöbbet érő vagyona. De alkalmas is a környék arra, hogy jól otthon érezzék magukat a jámbor kérődzők. Csupa erdő az egész vidék; a dombos legelőkön meghizik a marha szép gömbölyűre: öröm ránézni, mikor a hajnali harmat megmossa szép fehérre a szőrét s a kis oláh pásztor tereli maga előtt hegynek fel, hegynek le.

Sok éve már annak, hogy ottjártam.

Téli idő volt, havas, hideg: nagyon hideg, a milyen így januáriusban illik is, hogy legyen.

Nagyon el voltak keseredve a gazdák, az egész falu valóságos lázban égett. Nem emlegettek mást, csak a „borjugyilkost“; azt beszéltek, hogy ime, most már a faluba is bemerészkedik. Ha ez így tart, tavaszra nem lesz üszö Nántün, koldussá lesz a nép.

De hát ki fia volt ez a borju-gyilkos?

Megmondták azt is. Egy óriási farkas.

Mikor egy vadállatnak különösen megtetszik egy bizonyos fajta zsákmány, akkor azt fölkeresi a legvakmerőbben ott, a hol találja. Az indiai tigris, ha egyszer embervért izlelt, a legszörnyűbb hóhéra azontul a Plátó kétlábu tollatlan madarainak. Az orosz-lán, mely jóllakott egypárszor a levágott ló édeses husából, úgy beleszeret ebbe a csemegébe, hogy nem vágyik többet egyéb után. Még a kis nyavalyás rókának is meg van az az érthető gyengéje, hogy a baromfi iránt érzett nagy rokonszenvénél fogva kész bekullogni az udvarokba, hol pedig a kuvaszok miatt nem kis veszélyben van a bundája.

A farkas nem ilyen finnyás, nem ilyen inyenéz.

Neki nagyon mindegy, hogy mivel tölti meg feneketlen gyomrát, csak hogy megtöltse. Hanem azért akad közte

néha egy-egy individuum, a melyik nagyobb gyönyörűségét látja az életnek, ha válogat olyankor, a mikor válogathat. Ez azonban ritka. Mert azt, hogy a farkas többnyire juhaklok körül szeret ólálkodni, és ha lehet megdézsmálja a békén legelésző birkanyáját, nem is annyira az inyeskedése, mint a kényelemszeretete teszi. Hisz semmiféle zsákmányhoz olyan könnyen nem jut, mert minden más állat vagy nagyobb, vagy erősebb, vagy fürgébb, vagy okosabb, mint a juhféle, mely — az istenadta — valósággal csak arra született, hogy eltűnjön békességgel mindent, — még a halált is.

Nos, hát a nántüieknek kivételesen volt egy ilyen inyeskedő fenevadjuk akkor.

Még nyáron kötötték meg vele az ismeretséget. Egy nagy, rettenetes barom volt az. A kis pásztor, mikor először meglátta, a kalapját is elhajította hogy könnyebben futhasson.

Mikor egy pár faluszei gazda felkászolódott, hogy ásóval, kapával, vagy holmi ócska mordálylaly megriaszassa a kelletlen vendéget, akkorra az már levágott egy gyönyörű borjut s jól is lakott belőle hamarosan, minthogy épen az erdő szélén, a csere közt történt a gyilkosság és így nem kellett nagyon rejtőznie.

Azóta ellátogatott két-három hétben legalább egyszer a falu környékére. Minden gonosztette után eltűnt jól, mintha tudta volna a tapasztalt tolvaj, hogy a friss harag mindig szívósabbá teszi az üldözést, de egy-két nap mulva elmúlik az első riadás és egy hét mulva már visszaáll lassan-lassan a régi nyugalom.

Annyira megtetszett neki a borjuhus, hogy megtörtént egyszer, hogy még a csikót is menekülni hagyta és inkább egy gömbölyű üszőre vetette magát, pedig a világ valamennyi farkasa már őstermészetéből kifolyólag is legjobban bolondul a csikóközomb után.

Szegény nántüieknek valóságos rémök volt ez a nyomorult borju-gyilkos. Nem tudtak rajta kifogni sehogy. Rendszeres vadászatot bajos tartani ott, a hol alig van egy-két arra való puskás ember, de még hol is kerestek volna egy bizonyos farkast annyi ezer hold erdőségben? Hisz ha megtörtént, hogy valami sikerült hajtást csináltak, akkor is legfőlebb más „ártatlan“ ordas került csak puskavégre. Az igazának, a borjugyilkosnak, nyomát se látták. Az valahol a harmadik határban leste akkor a borjut, ki tudja merre?!

Mikor azután késő ősz lett és a lábas jószágot nem hajtották ki többet a mezőre, az erdői legelőre: megnyugodott az aggodó nép. „No, hála Istennek, tavaszig békességben lehetünk a borjugyilkostól“ — mondogatták.

Az pedig kapta magát és azt gondolta, hogy ha a hegy nem megy Mo-

hamedhez, hát majd Mohamed megy a hegyhez.

Ez éjszaka beleszólt a nagy örömbé, megnyugvásba. A falu szélén kiásott egy paticsfalu istállót és megfojtotta benne a borjut. A tehénnek csodálatosképen egy szál szőrét sem sértette meg: csak attól volt csupa seb a szegény pára oldalbordája meg csipője, hogy nagy rémületében, mikor ott érezte maga mellett a borzasztó hóhér: neki szorult a faluak s halálverítéket izzadta, igyekezett elszakítani a kötelét. Összetörte magát.

A szürke hóhér pedig, a mint jóllakott, rögtön tovább is ment. Csak a sárban hagyott nyomai mondták el, hogy micsoda vendég járt ott az éjjel az istállóban.

Ez már igazán sok volt. Most már tenni kellett valamit, mert legközelebb csak az történhetett, hogy a szörnyű fenevad betör a lakóházakba és kiviszi a bölcsőből a szopós gyermeket.

Raktak neki tört, ástak neki vermet, kiállott három kerülő lesre, még egy mozsárágyut is megtöltöttek ellene. Az erdész sztrichnies vacsorával kínálta: hiába! A hóhér megint csak olyankor jelentkezett, mikor senki se sejtette. Karácsony táján ismételte a manipulációt a falu másik végén.

Vagy két héttel később kerültem oda. Akkor már az egész környék lázadásban, forrongásban volt.

Egy vén kocsisom volt. Őszbecsavarodott, szép magyar ember. Olyan hanggal, a mely becsületére vált volna a legmélyebb fagótnak. Azt mondta a kocsis — Vigályosnak hívták — hogy a pipától van az. És tudtam, hogy inkább a szesztől van, hanem az nem tett semmit. Holt részegen is jobb kézben volt nála a gyeplő, mint más embernél.

Azt mondja nekem Vigályos: No, tensuram, majd hát mi avatkozzunk bele a borjugyilkosnak a dolgába. Itt van-e a bagaria csizma? huzza fel.

Az persze, hogy ott volt, de én azért el nem tudtam képzelni, hogy mit akar az öreg olyan rögtönösen. Hisz csak nem tudta ott az erdőben, a farkas hazájában a járást?

— Mindegy az, — azt mondja, — tudja az öreg Vigályos, hogy mit csinál. Csak ne tesszen szólni senkinek egy szót sem. Própálunk valamit. Ha nem üt be, hát legalább ne nevesse nek ki.

— Na jól van, öreg, ha csak a vállalkozáson mulik, én vállalkozom. De ha bolondot csinál kend, el lehet készülni, hogy megdögönyözöm.

Vigályos csak mosolygott és dörmögött erre a fenyegetésre. A vén kujon vagy tizenöt évig erdőkerülő volt Hadikéknál. Ott valami suskust csinált, elcsapták; azóta kocsiszkodott.

Rám adta bizony a bagariát, de még a báránybekecsét is. Felöltöztetett,

A REGGELLI.

mintha egy kis északsarki expedícióra mentünk volna. Majdnem arra mentünk.

Vigályos csak a gubáját kanyarította a nyakába s azzal neki kapaszkodott egy kampós juhászbottal a hegynek. Kivezetett az erdőszélre s meghurczolt egy nagy karikában a falu körül. Szép friss hó volt ott, teleszórva mindenféle állatnyommal.

Vagy három-négy farkasnyom is került elénk. Abból Vigályos kiválasztotta nagy tanakodással a legnagyobbat. (A bal első láb egy körme hiányzott.) És elkezdett azon a nyomon vezetni, be, az erdőbe.

No, ilyen módon se vadásztam én

Na jól van, hát én már azt se bánom. Ha bolond voltam, hogy erre a vén bagolyra hallgattam, most játszam végig az egész komédiát.

Vigályos kihuzott gubája ujjal egy-egy csomó szalmát. Azt elrendezte szépen a lábaim alatt, hogy a mozdulatlan-ságban meg ne fagyjak.

Vártunk.

Eltelt egy jó óra, akkor felkelt a hold. Egyszerre tündérszép januáriusi éjszaka lett, majdnem minden átmenet nélkül az estéből.

A tél halálos némasága terült körülöttünk. Nincs ilyenkor egy bogár, a melyik elzugna a levegőben, nincs egy

volna meg mellettem, tiszta erős hangon, mely a csendes téli levegőben bizonyosan elhallatszott negyedóránra, farkas fülnek talán félóránra is. Nagyszerűen volt utánozva a borjubögés. Most már könnyen kitalálhattam, hogy mire gondolt az öreg Vigályos.

Tíz percz mulva megint megbödült, kétszer-háromszor egymásután, még azt a szívó, tüdőbeteg hörgéséhez hasonló hangot sem hagyta el, a mit a szarvasmarha két egymást gyorsan követő megbödülés közt szokott hallatni.

Egy negyedórai hallgatás következett.

Egyszer csak a völgyben megzörren

Felriasztva.

még farkast. De már csak hagytam az öreget: ki tudja, mit tervez? Hátha van valami gondolat abban a gubanczos fejében?

Volt.

Mikor egyszerre egy eltűnt pataknál előlünk a nagy gaz közt a nyom, Vigályos keresett egy lejtősebb tisztást, a honnan köröskörül jó száz lépésnyire lehetett látni és ennek a szélén beállott a legsűrűbb cserje mögé. Intett, hogy menjek oda mellé.

Kérdezni akartam, hogy mit csinálunk itt? Csak a szájára tette a kezét és felhuzta a szemöldökét, a mi azt jeleltette, hogy most „csitt!” . . .

madár, a mely egyet sikkantana; csak messze a vágásban vakog, huhukol a hold felé egy szomjas roka.

Ha nem lennék olyan rajongója a természetnek, kifagyott volna a lelkem ebben a sivár világban. Így a nagy csodálat, a mivel a tél szépségeinek adóztam, lelkesített, fölmelegített.

Egyszer ráteszi a kezeit a vállamra Vigályos és odasug halkán, mint egy gondolat: „legyen csendesen, most kezdem!” . . .

S azzal nagyot lélegezve, kezét horpadt formában szája elé tette.

A következő perczen úgy tetszett, mintha egy félesztendős borju bödült

a cserje, mint mikor egy nagy állat tolakszik közte óvatosan.

Vigályos még egy utolsót bödült, halk morgó orrhangon, a hogy a borju zárt szájjal dűnyög a takarmány látára.

Nagyon érdekes volt a dolog. Valósággal meglepett a vadászláz; bizonyosra vettem, hogy a közeledő, óvatosan lépkedő nagy vad a farkas, még pedig tiz közül kilencz valószínűség volt rá, hogy a borju-gyilkos.

Egy darabig megint csend volt. A farkas nyilván a patak haván közeledett, hogy ne csináljon lármát. A szél felőle fujt: szerencsénk volt.

Megint megérintette a vállamat Vigályos. Odafordítom lassan a fejemet s követem tekintete irányát. A völgy szélén vagy hatvan lépésnyire tőlünk egy nagy szürke fej meredt a kis síkságra. Erősen szimatolt.

Nem volt vesztetni való idő. Csak egy parányi szimatja a nyomunknak, csak egy pillanatnyi fordulása a szélnek, és vége minden esélynek.

Czéloztam . . . löttem. A szürke fej eltűnt a bozótban.

Vigályos a lövés után megint megragadta a karomat és intett az ujjával, hogy „csitt“.

Hallgatózott. A bokrok közt semmi nesz.

Akkor levette az öreg a kulacsot, a mely sohasem hagyta el: — No ténsurkám, most pedig igyunk, mert nagyon megszomjaztam a sok danolásban. A borjugyilkos ugyis a mienk már! . . .

Csak hagytam a vén iszákost, hadd igyék, magrm izgatottan rohantam a bozóthoz, a hol a nagy szürke fejre löttem.

Ott volt, meghalva, a szemén hatolt be a gyilkos ólom. Soha nagyobb barmot farkasban nem láttam annál. (A bal első lábáról hiányzott egy köröm.) A nyomorult párát a borjubögés csalta a halálba.

A nántüiek pedig másnap hálaadó misét szolgáltattak.

FEHÉR.

Irtá: SOMFAI JÁNOS.

Már gyermekkoromban nagyon kedveltem a fehér színt. A mi fehér volt, az mind az én kedvenczem lett. A fehér cziczától a fehér bozontos tollazatu bubós tyukig (nem is szólva a fehér czukorról) minden. Fehér ruhában valami magasabb lénynek tartottam magam s olyan komoly, ünnepies arcot vágtam benne, hogy az öregek el-elmosolyodtak rajtam. Egy darab tiszta fehér papirosnak jobban örültem, mint egy új játékszernek.

Ha a virágos mezőről kóborlásaimból visszatértem, mind a két kezem tele volt a sok fajtájú, fehér mezei virágokkal s a kalapom, ruhám csak úgy fehérlett a sok „pipitér“-től. Képzelem, hogy mint mosolyoghatott, ragyoghatott arczom a tenger virág között.

S vonzalmam e szín iránt folyton növekedett.

Diák koromban valamennyi fehér ruhás lánykába szerelmes voltam.

Később pedig az ideáalom mindig valami finom, halvány teintű leány volt s óra hosszat el tudtam ábrándozni egy gyöngéd fehér arczon.

A feleségem mégis egy rózsás arczu, piros pozsgás leánya lett. Persze itt már megszűnnek az ideálok s komoly oldalát vesszük az életnek.

De furcsa, hogy azért ugy titokban szerettem volna, ha az én nőcskének szép fehér, halvány arcza lenne. S ha néha ugy valami keményet mondtam neki, a mire az ő élettől pirosló, üde színű arczoeskája elfehéredett, gyönyörködve csókoltam össze-vissza.

Rajongásig ment a szeretetem e szín iránt; sőt mondhatom, hogy valami különös delejes hatást gyakorolt reám.

Valahányszor megpillantottam e színt a maga egyszerű tisztaságában, mintegy megittasodva éreztem szemidegeimet s valami jóleső érzés fogott el.

Nyáron órákig el tudtam bámulni az azurban kóválygó, a napfénytől vakító fehérségű felhőgomolyokat. Ilyenkor mintegy hipnotizálva meredt a szemem reájuk s ugy éreztem, mintha lelkeim elhagyta volna porhüvelyét s ott fenn abban a varázslatszerű szintömkelegben duskált, csatangolt volna.

S ha e merengéséből magamhoz tértem, néhány percze édes zsbibadt-ság fogta el valómat, de azután üdébbnek, vidámabbnak, életerősebbnek éreztem magam. Olyanforma volt ez, mint mikor a virág teleszívja magát harmattal s egyszerre élénkebb színnel ragyog s édesebb illatot lehel.

Télen pedig, ha csak szerét tehettem, kimentem a főváros zajából a rákosi mezőségekre s megálltam valahol az óriási hólepel közepette, ott maradvá sokszor órákig.

A tél csöndjében elmeredt, elzsibadt szemekkel, kéjes, mámoros tekintettel merültem el a roppant fehérségbe. Nem éreztem sem a hideget, sem a téli szél marását, hanem csak bámultam, néztem félálomban, mintegy önkivületben.

Ugy véltem, mintha ennek a szüz tiszta színnek minden egyes atomja kedves, csicsérgő alakká vált volna s csodabáju hangon tündérszép regéket suttognának a fülembé. Majd néha meg ugy éreztem, mintha semmivé válna, végtelen könnyűséggel az aetherben lebegnék, dédelgetve puha karok által.

Olyanforma érzés lehetett ez, mint a mit a szenvedélyes ópiumszívók érezhetnek. Csakhogy engem a kijózanodás után nem tompultság, gyöngeség fogott el, hanem elevenebbnek, üdébbnek éreztem testem, agyam, lelkem s minden idegemet. A világot szebb színben láttam, a bajt, a gondot könnyebbnek, az embereket mosolygóbbaknak. Az asszony csókját édesebbnek, ölelését gyújtóbbnak. S ilyenkor, ha ugy alkonnyat felé bekerültem a városba, csillogott, ragyogott előttem minden.

Otthon az asszonykám édes tekintettel merült el arczom derüs vonásaiba s hízeglő hangon tudakolta vidámságom okát.

S miután jóformán magam sem tudtam ennek okát, egy hízeglő felelettel elégittem ki a menyecske kíváncsiságát.

— Ki lenne vidám, ha mikor hazajön, egy ilyen aranyos asszonyka ölelő karjai várják. S azután némán, csöndes boldogsággal néztük egymást.

S ez alatt, míg gyönyörködtem szemem sugaraiban, agyamba megint beszökönt az a hóbortos gondolat, hogy milyen szép volna ez a finom vonásu arczoeska, ha valami fehér halványság ülne rajta, az üde piros helyett. Hóbortos, hipnotizált gondolat!

Fehér.

Hol van most ennek a tiszta egyszerűségnek egy vidámitó csláma? Egy derüs sugara? Hol? ebben a fekete-ségben?

Sötét, riasztó köröttem minden.

A szoba falai gyászleppellel vannak bevonva. Fekete, sötét gyászleppellel.

Megdöbbszont mered rám ez a fekete-ség s ugy érzem, mintha koponyám vasprésben volna s a mellemre valami mázsányi szikladarab nehezedne. Kapkodok a levegő után.

Minden fekete, sötét. Az ablakfüggönyök keskeny nyílásán beszűrő viláosság is, olyan komor, rideg.

A szoba közepén ravatal. Körülötte vastag viaszgyertyák állanak, magas, góthikus czirádákkal ékített vas gertyatartókban. Bizonytalan, sárgás lángjaik csak annyira képesek megtörni a sötétséget, hogy még ijesztőbb, megrendítőbbnek tűnjék föl minden.

Ijesztő, sötét mindenütt.

De nem. Ott a ravatal közepén megvillan valami tiszta, fehér. Egy csontfehér, finom vonásu arcz. Olyan nyugodt, tiszta, olyan fonségesen.

A feleségem.

S szemeim zsibadt merevséggel tapadnak oda, arra a nyugodt, fehér arczra.

Nézem, nézem. Szemeim mindinkább kidüllednek, mintha el akarnák hagyni üregeiket. Majd azután lassanként homályba vész előttem minden, elmosódik az a tiszta fehér arcz, fejem mellemre esik. térdeim beroskodnak s s összeesem.

Sötét, fekete előttem minden . . .

Mint a minő . . .

Mint a minő az ébredő
Kikeletnek lágy zsongása :
Épp olyan volt . . .
Szívem első dobbanása!

Ah be kedves volt az élet :
Mint mosolygó szép, gyermek arcz,
Mely nem tudja, mi a béke
S azt sem tudja, hogy mi a harcz!

A legelső szerelemnek
Boldogít már a varázsa . . .
Mily kár, hogy a szív magáról
— Mint virágát fa — lerázza!

Firnstall Károly.

Az igazságszolgáltatás.

(ARAB LEGENDA.)

Krézosz Beócziában lakott. Főnöke volt egy városnak, a melynek a nevét nem tudom. Azt sem tudom, hogyan jött Beócziába, mert athéni eredetű volt s a mint mondják, Alkibiadeszszel állott rokonságban.

Nagyon becsületes ember volt s szíven viselte a város érdekét. Üres idejében hárfán szokott játszani. De csak magának játszott és senkit játékaival nem untatott.

Egy nap rablók ütöttek a városra s fölzavarták a közbekét. Krézosz rögtön letette a hárfáját s üldözni kezdte a zsványokat. De az emberek azt mondták, ezt nem köllene neki tenni, mert a fővárosi hatóság pártját fogta a zsványoknak.

Krézosz ezt nem akarta elhinni, hamagütközött a rablókkal és segítségért fordult Thébához, a fővároshoz.

Ezek a helyett, hogy adtak volna, azt válaszolták, hogy méltatlanná tette magát a főnökségre s egy ilyen ember nyilvános tisztséget nem viselhet többé Beócziában.

Krézosz megnyugtatta a lakosságát s türelemre intvén őket, utnak indult nejével és gyermekeivel igazságot keresni. A hárfáján kívül semmi mást nem vitt magával.

Alig hogy a városból kitette a lábát, házat rögtön elfoglalta egy másik főnök, a kit a thébai hatóság tett oda s a ki nagyon jó lábon állott azokkal a zsványokkal, a kiket Krézosz tapasztalatlanságában üldözni kezdett.

Lassanként azután az egész várost szép szerével kifosztották és kirabolták.

Hosszu és fáradságos utazás után végre Krézosz kihallgatta az aréopág. Elbeszélte szépen a dolgot, megmutatta az éhség miatt haldokló feleségét és gyermekeit, a kiket a fővárosi hatóság gonoszsága és lelketlen pénzvágya tett tönkre.

Az aréopág egy szót sem szólt. Krézosz türelemmel várakozott s hogy egy kissé fölvidítsa magát, játszani kezdett a hárfáján. A zene valóban jótékony balsam volt sebzett szívére. Az az ének, a melyet hárfáján kísért, zaklatott lelkének volt visszhangja. Nem volt ő művész, de van valami megragadó egy oly atya rögtönzésében, a ki szenvedni látja az övéit. Zenéjének inkább ez a rendkívülisége mint művészi talentuma annyira lekötötte a figyelmet, hogy a járókelők megálltak hallgatni. Játéka még a legkeményebb szíveket is megindította, pedig ilyen nagyon sok volt Beócziában.

Ezek így szólottak hozzá:

— Jól játszol Krézosz, csak folytasd! Lány kezekkel nyult a húrok közé, letörölte könnyeit s e közben elgondolta, hogy éhező családjának nyo-

morán kell megszerezni ezeket a tapsokat. Lelkét összehasonlította a hangszer hurjaival, a melyeknek szintén meg kell előbb törni, hogy lány hangjaival megindithassák a tömeg szívet.

— Vajjon-e huroknak is oly érzékeny lelkiismerete volna mint nekem?

Végre az aréopág is kimondta az ítéletet, a mely így hangzott:

Az aréopág tekintetbe véve Krézosznak, a régi polgármesternek panaszeit a városi zsványbanda tárgyában. . .

. . . tekintve továbbá kérelmét, melyben ítéletet kér, a thébai hatóság büntető eljárása miatt. . .

. . . tekintve súlyos vádját, melyben családjának lesújtó nyomorát a fővárosi hatóság lelketlen pénzvágának tulajdonítja, mely a zsványokkal egyetértve fosztogatja a városokat. . .

. . . tekintve végre a kihallgatott tanúk vallomásaira, a kik felperes Krézoszt hárfán játszani hallották; ítéljük: hogy felperes Krézosz a perköltségek megfizetése mellett örökre hárfán játszhatik!

(Egy ismeretlen szerző kézírata után.)

Hock János.

U t a s o k.

Nyugat felől — hogy már leszállt a nap —
Sötét lován jött három bus lovag.
A merre jöttek, domb s fenyéren át
Reszketni kezdett a fenyőfa ág.

Virág, ha volt, megtikkadt, fű lehajlott,
Patak vize megostromlál a partot,
A vad riadva nézte: hol buvója,
Csak a holló s a varju gyült csomóra.

S vijjogva, zugva követé a hármat.
A bűn ment ott, a félelem s a bánat.
Sötét lovának fékén újra tágit
És száll a bűn: „gyorsabban! a homály itt

S az éj nyomában. Neki hát az utnak!
A vásáron a lámpák már kigyúltak,
Csapszék, lebuji, létem tanyája, helye
Mámorba uszva, sarokig betelve.

A lány magát nekem ilyenkor adja,
Ma újra, hogyha tegnap már eladta.
A bosszu, birvág, bitangság, szegénység
Utcák homályán most áll, fenne kését,

Csak alkalomra vár, leselkedik
S ezt az alkalmat én adom nekik.
Oly sok a dolgom; egész éjjel át
Bejárom a viskót s a palotát,

Itt szűz szegénység — amott illat ár,
Itt rongyos ágy — ott selyem budvár
A kártya-asztal ezer csábja, bája,
A nyomor, kiről leszakadt ruhája,

Mind fölkeres s még annyi jó falat,
Sokszor fényes nappalra is marad.
Bár éjjel élek, nem bosszant a fény sem,
Előre csak! Gyersan hogy el ne késsem!

A félelem mond: Egy kissé továbbat
Az erdőt néztem éjjeli tanyámnak,
Titkos homályban hol a fák regnek,
Az erdő legjobb hely a félelemnek.

Hol az ösvény hozótha, mélybe vész el,
Rémek tanyáznak, baglyok serege fészkel.
Lármás viszhang a domb oldalba' vár rám,
Pihen az orkán barlangok homályán,

Koboldok, rémek, árnyak néma csendben
Várják az éjt s az éjjel várnak engem.
De ha jövök, mentén a boltos utnak,
Utszéli agg fák zöldes fényre gyulnak.

Indul a szél, kit társamul hozok,
A levén zirren, rözzen a bozót,
Lassanként mind erősebb lezz a láz,
Az erdő jajgat, ordít halhatáz.

Hollá! s a lombok büszke boltozatja
Erős szavam ezerszer vissza adja.
Utján a vándor félve, fázva reszket
S imákat tördel, hogyha szólai kezdek!

Bagoly huhogva, denevér csikázva
Reppennek be a főlős éjszakába.
Füttös koboldok tarka serge kel,
A barlang zug, a viszhang kelepel.

S én együtt bugok, ujjongok velök
Hogy a nyár reszket s sirnak a fenyők.
Jaj a vándornak aki erre mén,
Oldalt csak árny, elől száz annyi rém,

S vigasztalón rá a hold h'jába süt le,
Minden sugárt ezerbe tépek össze
S egy lomb nyilvánon kidobom megint,
Káprázat annak aki rá tekint.

De már az erdőt az éj ködbe fedte,
Várnak reám! Előre hát sietve!
„Miért siessek? mond komoran a bánat
Miért fáraszam tovább paripámát.

Bántja szemem a zöld, vidám berek,
Sárguljon kissé! itt tanyát vered.
Tovább megyek majd innen viradattal,
Mindegy nekem ha éj van, vagy ha nappal,
És a mely házba látogatni térek
Bármikor érjek, mindég jókor érek!

Fábián Géza.

FEJTÖRŐ

Képtalány.

Összetett számrejtvény.

BEKŐ BELÁTÓL.

- 13, 43, II, 20, 54, 6. Férfi név.
21, 25, 15, 44, 59, 68, 75. Drágakő.
5, 30, 5. Isten szolgálja.
38, 39, 45, 85, 40, 63, 42, 51. Gyakori okozója az öngyilkosságnak.
14, 71, 12, 1, 33, 57, XI I, Sport.
18, 28, 70.
VII, 4, 90, 75, 84, XII, YI, 5. Egy dinnye-faj.
72, 82, 21, IV, 46. Bogár, a fa is van ilyen.
I, 89, 29, VII, 35. Nyáron sok kárt okoz.
2, 7, 36, 76, 28, 27. Az év egy hónapja.
65, 73, 83, 86, 31. Diskertekben látható.
11, 78, 74, 78, 81, 79, 37. Pest melletti nyaralóhely.
26, 64, 3, IX, 62. Ebből készítik a hordót.
17, VI, 19, 41. Egy nagy szám.
III, 22, 16, 10, V, 32, 5, 54, 87. Kedvelt sport-eszköz.
57, 23, 49, 50. Teherhordó állat a homoksi-vatagon.
8, X, 67, 55, 52. Szerszám.
53, 71, 66. Bibliai alak.
48, 47, 30, 88, 56, 77, 77, 30. Csinos női név.
69, 47, 48, 68, 34. A vegybontáshoz szükséges.
80, 60, 61. Egy kis szám.
58, 84, 9. Magyar mágnás.
I—XIII. Egy nemrég elhunyt jeles költőnk neve.
1—90. Költőmenyének első versszaka.

A mult számban közölt talányok megfejtése:

A képtalányé:

Embert barátjáról, madarat tolláról.

A koczkarejtvényé:

Kotaj—Opera—Terep—Arena—Japán.